

Dosarul nr. 2ra-1800/2019

Prima instanță, Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (jud. C. Crețu)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Țurcan, V. Cotorobai, M. Anton)

DECIZIE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,

judecătorul

judecătorii

Ala Cobăneanu

Victor Burduh

Maria Ghervas

Nina Vascan

Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Valentina Harti, reprezentată de avocatul Mihai Popescu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Harti împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria satului Puhoi, raionul Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei și încasarea cheltuielilor de judecată,

și la cererea reconvențională depusă de Vera Harti, persoanele interesate Valentina Harti, Primăria satului Puhoi, raionul Ialoveni cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost admis apelul declarat de Vera Harti și casată parțial hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni,

c o n s t a t ă :

La 03 aprilie 2015 Valentina Harti a depus cerere de chemare în judecată împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei dintre Vera Harti și Vasile Harti.

În motivarea acțiunii a menționat că la 27 decembrie 1997 a înregistrat căsătoria cu Vasile Harti la Oficiul Stării Civile Botanica sub nr. 996. Din căsătorie s-au născut trei copii : Tamara Harti, Victor Harti și Vasile Harti.

A specificat că erau în relații bune cu soțul, iar în anul 2000, reclamanta împreună cu familia au plecat cu traiul permanent în Germania.

A indicat că pe parcursul anilor împreună cu soțul au procurat imobile în diferite localități din Republica Moldova.

Reclamanta a invocat că între timp soțul Vasile Harti, a revenit în Moldova.

Totodată a relatat că în luna iulie 2014 fiind în Germania cu copiii, de la prieteni a aflat că soțul Vasile Harti a decedat la data de 02 iulie 2014. După înmormântare, pârâta Vera Harti a comunicat reclamantei că Vasile Harti la data de 10 septembrie 2013 a divorțat de Valentina Harti, iar la 14 februarie 2014 a înregistrat căsătoria cu dânsa.

A declarat că, în termenul legal, Vera Harti a depus la notar cerere privind acceptarea succesiunii, fapt realizat și de către Valentina Harti și copiii săi.

De asemenea a indicat reclamanta că dânsa a contestat și hotărârea din 10 septembrie 2013 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei, care a fost casată prin decizia din 05 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău, iar cauza fiind remisă la rejudecare.

A considerat căsătoria încheiată între Vasile Harti și Vera Harti, ca nelegitimă.

A solicitat declararea nulă a căsătoriei încheiate între Vasile Harti și Vera Harti înregistrată la Primăria s. Puhoi, r. Anenii Noi, la 14 februarie 2014 sub nr. 4 și încasarea de la Vera Harti a cheltuielilor de judecată

Ulterior, Vera Harti a depus cerere reconvențională, persoanele interesate Valentina Harti, Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică, încasarea prejudiciul moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a menționat că prima căsătoriei a lui Vasile Harti, din spusele ultimului a eșuat din start, în mod oficial aceasta a durat doar 8 luni, din care s-a născut fiica Tamara, iar în cei 17 ani de zile Valentina Harti și Vasile Harti nu au locuit ca soț și soție, dar s-au aflat în relații de concubinaj oficial, din care s-au născut încă doi copii.

A indicat că la 27 decembrie 1997, după 17 ani de zile Valentina Harti și Vasile Harti au înregistrat căsătoria, dar relațiile de familie ale acestora la fel nu s-au îmbunătățit.

A mai relatat Vera Harti că a făcut cunoștință cu Vasile Harti în anul 2011, relația lor devenind practic o relație de familie, locuind împreună până la decesul acestuia la 02 iulie 2014.

La 19 septembrie 2012 Vasile Harti și Vera Harti s-au cununat în biserica „Tuturor sfinților”.

Vera Harti a menționat că prin hotărârea din 10 septembrie 2013 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, căsătoria dintre Valentina Harti și Vasile Harti a fost desfăcută, fapt confirmat prin certificatul de divorț seria D-IV, nr. 0471593 eliberat la 12 decembrie 2013, iar la 14 februarie 2014 Vera Harti și Vasile Harti au înregistrat căsătoria.

Reclamanta a specificat că Valentina Harti a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 10 septembrie 2013 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, iar prin decizia din 05 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău hotărârea a fost casată, iar cauza a fost trimisă la rejudecare în prima instanță. Prin încheierea din 03 iunie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău procesul civil la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Harti și Valentina Harti cu privire la declararea nulă a căsătoriei a fost încetat.

Astfel, a considerat Vera Harti că la momentul actual, fostul său soț are două soții, deoarece căsătoria dintre ea și Vasile Harti în mod legal nu a fost anulată.

A solicitat constatarea faptelor cu valoare juridică și anume: constatarea că

Valentina Harti după 8 luni de căsătorie și după divorțul cu Vasile Harti, din 27 iunie 1980, act juridic înregistrat cu nr. 1362 până la 27 decembrie 1997 s-a aflat în relații de concubinaj cu Vasile Harti; constatarea faptului încetării reale a relațiilor de familie între foștii soți Vasile Harti și Valentina Harti din 21 decembrie 1999, momentul plecării Valentinei Harti din Republica Moldova; constatarea faptului că începând cu 21 decembrie 1999 și până la 10 septembrie 2013 Valentina Harti nu a convețuit cu Vasile Harti mai mult de 3 ani; constatarea faptului nerespectării de către Valentina Harti, după înregistrarea divorțului din anul 1980 a principiilor de bază ale legislației familiei prevăzute de art.2, 16 și 18 din Codul familiei; constatarea valabilității căsătoriei înregistrate între Vasile Harti și Vera Harti la 14 februarie 2014 de către Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni sub nr. 4 cu respectarea cerințelor art. 9 alin. (1), (2), art.10 alin. (1) –(3), art.11 alin. (1), 12 alin. (1), art. 14 alin. (1), 15 din Codul familiei; încasarea prejudiciului moral de la Valentina Harti în sumă de 500000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Harti împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei; s-a declarat nulă căsătoria încheiată la 14 februarie 2014, între Vasile Harti și Cozacioac (Harti) Vera, înregistrată de către Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni sub nr. 4; acțiunea reconvențională depusă de către Vera Harti, persoanele interesate Valentina Harti, Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată s-a respins.

La 17 decembrie 2018 Vera Harti a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 14 decembrie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială depusă de Valentina Harti să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională depusă de Vera Harti să fie admisă.

Prin decizia din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Vera Harti, s-a casat parțial hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a încetat procesul civil intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Harti împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei; în rest hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni s-a menținut.

La 22 iulie 2019 Valentina Harti, reprezentată de avocatul Mihai Popescu a declarat recurs împotriva deciziei din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu decizia instanței de apel, menționând că concluziile instanței sunt lipsite de suport legal și probatoriu.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 28 martie 2019.

Materialele cauzei atestă faptul că decizia instanței de apel a fost expediată părților la data de 22 mai 2019, fiind recepționată de către avocatul recurentei Mihai Popescu la 24 mai 2019, fapt confirmat prin plicul anexat la cererea de recurs (f.d.155, vol.II).

Astfel, recursul declarat la 22 iulie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 16 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul declarat de Valentina Harti, reprezentată de avocatul Mihai Popescu admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Materialele cauzei atestă că Valentina Harti înaintând acțiune în judecată împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni a solicitat declararea nulă a căsătoriei, iar Vera Harti depunând acțiune reconvențională, cu participarea persoanele interesate Valentina Harti, Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni a solicitat constatarea faptelor cu valoare juridică, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecate.

Fiind investită cu judecarea acțiunilor în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii acțiunii inițiale depusă de Valentina Harti și respingerii acțiunii reconvenționale depusă de Vera Harti.

Instanța de apel judecând apelul depus de Vera Harti l-a găsit întemeiat și prin decizia din 28 martie 2019 a dispus admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care procesul civil intentat la acțiunea depusă de Valentina Harti împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei a fost încetat, în rest hotărârea a fost menținută.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei atacate, a constatat că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea

circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Prin prisma art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

De asemenea, formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), oficialitate și relevanță, să coincidă cu probele administrate și admise de către instanță și să fie clare, complete și expuse într-o consecutivitate logică.

Articolul 241, alin. (3) - (6) Cod de procedură civilă, stabilește că, în partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al grefierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței; în partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârții și explicațiile celorlalți participanți la proces; în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța; dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Raportând normele citate la actele cauzei, instanța de recurs constată că decizia instanței de apel este una contradictorie, or, instanța de apel în dispozitivul deciziei dispune casarea parțială a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care încetează procesul civil intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Harti împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei, iar în dispozitivul deciziei motivate dispune casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care respinge cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Harti împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria s. Puhoi, r. Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei.

Mai mult, instanța de apel în motivarea deciziei se expune asupra încetării procesului intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Harti, însă în dispozitivul deciziei motivate respinge acțiunea depusă de Valentina Harti.

Or, concluziile instanței, expuse în partea motivată a hotărârii, trebuie să coincidă cu soluția instanței cuprinsă în dispozitivul hotărârii, sau, în caz contrar, hotărârea este ilegală.

Aici, instanța de recurs ține să menționeze că, în sensul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale,

instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse judecării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1), lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Valentina Harti, reprezentată de avocatul Mihai Popescu.

Se casează decizia din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Harti împotriva Verei Harti, intervenient accesoriu Primăria satului Puhoi, raionul Ialoveni cu privire la declararea nulă a căsătoriei și încasarea cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Vera Harti, persoanele interesate Valentina Harti, Primăria satului Puhoi, raionul Ialoveni cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Ala Cobăneanu

Victor Burduh

Maria Ghervas

Nina Vascan

Galina Stratulat